

Argumenter for en mer restriktiv alkoholpolitikk

Salgstider i butikk:

Folkehelseinstituttet estimerer at 90 000 barn lever i et hjem der minst en voksen misbruker alkoholⁱ og at 180 000 barn har foreldre med et risikabelt alkoholforbruk. I desember har Vinmonopolet dobbelt så stor omsetning som resten av året og vi vet at barn merker endringer i voksnes oppførsel lenge før de voksne selv oppfatter seg som fulle. De merker det når mamma eller pappa blir overstadig glad, mer ironisk, tuller mer eller blir sint. Dette er inkonsekvent atferd og kan være skummelt for barna. Barn ønsker seg voksne som er trygge og forutsigbare, også i julen. Julen bør feires på barnas premisser! Derfor bør det ikke være salg av alkohol i butikkene på julaften, det er et tydelig signal å sende om at barna tas på alvor, et tiltak flere andre kommuner har gjort.

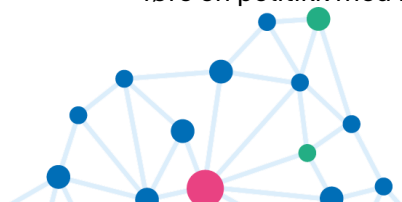
Alkohollovens normaltider for salg i butikk er mellom kl. 08.00 og 18.00 i ukedagene og til kl. 15.00 i helgeneⁱⁱ, og selv om mange kommuner benytter seg av makstiden i alkoholloven er det ikke alle som gjør det, og er det en ting som forskningen peker på så er det at økt tilgang fører til økt bruk, og økt bruk fører til økt vold.

Skjenketider:

17. mai er en annen dag mange barn og unge opplever ubehagelige situasjoner med voksne som har drukket for mye. I en undersøkelse gjort av Kantar mener 55 prosent at det drikkes for mye alkohol i samvær med barn på nasjonaldagenⁱⁱⁱ. Mye av alkoholeksponeringen barna utsattes for skjer på utesteder eller på arenaer hvor skjenkeløve er gitt for anledningen. I samme undersøkelse sa 49 prosent seg enig i at det ikke bør serveres alkohol på 17. mai før kl. 16.00. Derfor bør skjenkestart utsettes til etter at barnetogene er ferdig.

Lange åpningstider på utesteder er noe de fagkyndige fraråder. Lengre åpningstider vil medføre mer fyll, uro og vold. Sammenhengen mellom tilgjengelighet og bruk er godt dokumentert^{iv}. Det er også en tydelig sammenheng mellom vold og alkohol. Sannsynligheten for voldsutøvelse øker med økende alkoholinntak og beruselsesfrekvens. 70-80 prosent av de som er innblandet i voldsepisoder er påvirket av alkohol viser statistikk fra Norden^v. Ofte er både utøver og offer alkoholpåvirket, og mer enn halvparten av all alkoholrelatert vold involverer de som bare drikker «nå og da». En betydelig andel av voldssituasjonene oppstår på eller like utenfor skjenkesteder. Blant voldsskadede pasienter ved Oslo legevakt hadde volden i 20 prosent av tilfellene skjedd på eller umiddelbart utenfor et skjenkested, ifølge en rapport utgitt av Oslo skadelegevakt i 2013^{vi}.

En undersøkelse gjennomført av Helsedirektoratet i 2014 viser at 36 prosent av befolkningen føler det er utrygt å oppholde seg i sentrum av hjemkommunen sin på kveldstid^{vii}. 21 prosent sier i samme undersøkelse at de ville gått ut oftere dersom det var mindre vold og fyll. Det er kvinner og unge som er mest utsatt for plager av andres alkoholinntak, derfor er det næringsvennlig å føre en politikk med restriktive skjenketider.

En studie utgitt av SIRIUS i 2011 av de 18 største bykommunene i Norge i perioden 2000–2010 viste at én times utvidelse av skjenketidene førte til en økning i voldstilfeller på nattetid i helgene på om lag 17 prosent^{viii}. Resultatene fra undersøkelsen viste også at effekten er symmetrisk, slik at antall voldstilfeller går tilsvarende ned ved én times tidligere stenging. Dette ser man også fra andre land. En fersk undersøkelse fra Baltimore i USA viste at volden sank med hele 23 prosent da de kuttet i skjenketidene i et nabolag i byen, og ga samtidig byen en besparelse på 200 millioner kroner årlig^{ix}.

Trondheim kommune reduserte skjenketiden til klokken 02.00 i 2008 og opplevde at antall voldssaker ble redusert med nær 70 prosent i timen mellom klokken 03.00 og 04.00, ifølge en analyse gjennomført av Sør-Trøndelag politidistrikt^x. Samtidig ble antallet legemssaker (fysisk vold) redusert med 33,7 prosent året etter innskrenkingen av skjenketiden. Analyser av data helt tilbake til 2005 finner ikke belegg for at volden har forskjøvet seg, hverken i tid eller sted. Det er ikke slik at innskrenkingen flytter fyll og vold ut fra sentrum og til ulike nachspiel, den reduseres faktisk markant. Alle ønsker at de som er på byen skal få trygge og gode opplevelser, og det krever tiltak. En undersøkelse gjennomført av Sentio i 2019 viser at seks av ti mener at maksimaltiden for skjenking bør være kl. 02.00 eller tidligere. Bare 17 prosent ønsker at det skal være skjenking til kl. 03.00.

Kommunestyret skal avgjøre skjenketidene i kommunen og åpningstidene bør kortes ned. Økt tilgang på alkohol fører til økt bruk, uro og vold. Derfor bør skjenketidene reduseres til kl. 02.00 og ikke vedta skjenketidene som ligger til grunn i den alkoholpolitiske handlingsplanen, som går for makstid kl. 03.00.

ⁱ <https://www.hvitjul.no/om-hvit-jul>

ⁱⁱ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-02-27/KAPITTEL_3-3#KAPITTEL_3-3

ⁱⁱⁱ iogt.no/erduenig/17mai

^{iv} <https://www.kommunetorget.no/Temaomrader/Rusmiddelpolitisk-handlingsplan/Hva-er-rusmiddelpolitisk-handlingsplan1/Alkohol---ingen-ordinar-vare/Regulering-av-alkoholens-fysiske-tilgjengelighet---kapittel-9/>

^v <https://rusinfo.no/fakta-om-rusmidler/fakta-om-alkohol/virkninger-bivirkninger-alkohol/>

^{vi} <https://www.fhi.no/le/alkohol/alkoholinorge/konsekvenser-av-alkoholbruk/alkohol-og-vold/?term=>

^{vii} <https://www.forebygging.no/Aktuelt/Nyheter-2014/Vold-og-fyll-bidrar-til-utrygge-bysentrum/>

^{viii} <https://actis.no/images/Lokalvalgssrapport-2022-til-nettsiden.pdf>

^{ix} <https://www.bu.edu/sph/news/articles/2024/reducing-late-night-alkohol-sales-curbed-violent-crimes-by-23-per-year-in-a-baltimore-neighborhood/>

^x <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/i/9Kv58M/tidligere-skjenkestopp-gir-mindre-vold>

